

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας **1**

τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν

ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**

κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς **3**

ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι

τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν⁸

ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ

τῆς μεγαλωσύνης⁹ ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσοῦτῳ¹¹ κρείττων¹² **4**

γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹³ παρ'

αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴ ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε **5**

τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά

σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τοσ, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain.

αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹ 6
 τὸν πρωτότοκον² εἰς τὴν οἰκουμένην³ λέγει, Καὶ
 προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ 7
 πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς
 ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς⁴
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·⁵ πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, 8
 ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος⁶ εὐθύτητος⁷ ἢ
 ῥάβδος⁶ τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, 9
 καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·⁸ διὰ τοῦτο ἔχρισέν⁹ σε ὁ θεός, ὁ
 θεός σου, ἔλαιον¹⁰ ἀγαλλιάσεως¹¹ παρὰ τοὺς μετόχους
 σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, 10
 καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ 11
 ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις·¹⁴ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
 παλαιωθήσονται,¹⁵ καὶ ὥσει περιβόλαιον¹⁶ ἐλίξεις¹⁷ 12
 αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται·¹⁸ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ

¹ εἰσάγω, lead in, bring in. ² πρωτότοκος, first-born. ³ οἰκουμένη, γῆ, ἡ, inhabited world. ⁴ λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ⁵ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ⁶ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁷ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ⁸ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁹ χρίω, anoint. ¹⁰ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ¹¹ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹² μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹³ θεμελιόω, lay a foundation, found. ¹⁴ διαμένω, remain, continue. ¹⁵ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹⁶ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹⁷ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁸ ἀλλάσσω, change, alter.

ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.¹ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων 13

εἶρηκέν ποτε, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς

ἐχθρούς σου ὑποπόδιον² τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες 14

εἰσὶν λειτουργικὰ³ πνεύματα, εἰς διακονίαν

ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν⁴

σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως⁵ ἡμᾶς προσέχειν⁶ τοῖς 2

ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρρυνώμεν.⁷ Εἰ γὰρ ὁ δι' 2

ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,⁸ καὶ πᾶσα

παράβασις⁹ καὶ παρακοή¹⁰ ἔλαβεν ἔνδικον¹¹

μισθαποδοσίαν,¹² πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα¹³ 3

τηλικαύτης¹⁴ ἀμελήσαντες¹⁵ σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν

λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν

ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,¹⁶ 4

συνεπιμαρτυροῦντος¹⁷ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ

¹ ἐκλείπω, fail, cease. ² ὑποπόδιον, σὺ, τό, footstool. ³ λειτουργικός, engaged in special service. ⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁵ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ προσέχω, take heed of, attend to. ⁷ παραρρέω, be washed away, drift away. ⁸ βέβαιος, firm, secure. ⁹ παράβασις, εὖς, ἡ, going aside, transgression. ¹⁰ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ¹¹ ἔνδικος, righteous, just. ¹² μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹³ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹⁴ τηλικαύτος, so great, so large. ¹⁵ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ¹⁶ βεβαιώω, confirm, secure. ¹⁷ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with.

τέρασιν,¹ καὶ ποικίλαις² δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος
 ἁγίου μερισμοῖς,³ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.⁴

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην⁵ τὴν 5
 μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο⁶ δέ ποῦ⁷ 6
 τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ⁸ αὐτοῦ;
 Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ⁹ αὐτόν; 7
 Ἥλαττωσας¹⁰ αὐτὸν βραχύ¹¹ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ
 καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας¹² αὐτόν: πάντα ὑπέταξας 8
 ὑποκάτω¹³ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι
 αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹⁴
 Νῦν δὲ οὕτω¹⁵ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
 Τὸν δὲ βραχύ¹¹ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον¹⁰ 9
 βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁶ τοῦ θανάτου δόξῃ
 καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,¹² ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ
 παντὸς γεύσῃται¹⁷ θανάτου. Ἐπρεπεν¹⁸ γὰρ αὐτῷ, δι' 10

¹ τέρας, atos, τό, wonder, portent. ² ποικίλος, varied, manifold. ³ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ⁴ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁷ ποῦ, somewhere, about. ⁸ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁰ ἡλαττώω, make lower, decrease. ¹¹ βραχύς, short, little. ¹² στεφανώω, crown, reward. ¹³ ὑποκάτω, under, below. ¹⁴ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹⁵ οὕτω, not yet. ¹⁶ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁷ γεύομαι, taste, experience. ¹⁸ πρέπω, be clearly seen, be fitting.

ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς
 δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν¹ τῆς σωτηρίας αὐτῶν
 διὰ παθημάτων² τελειῶσαι.³ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ 11
 ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν⁴ οὐκ
 ἐπαισχύνεται⁵ ἀδελφοὺς αὐτοῦς καλεῖν, λέγων, 12
 Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
 ἐκκλησίας ὑμνήσω⁶ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι 13
 πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ
 παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά 14
 κεκοινώνηκεν⁷ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
 παραπλησίως⁸ μετέσχεν⁹ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ
 θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος¹⁰ ἔχοντα τοῦ
 θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ¹¹ 15
 τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν
 ἔνοχοι¹² ἦσαν δουλείας.¹³ Οὐ γὰρ δήπου¹⁴ ἀγγέλων 16
 ἐπιλαμβάνεται,¹⁵ ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ

¹ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ³ τελειῶω, fill, fulfill. ⁴ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁵ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁶ ὑμνέω, sing to, praise. ⁷ κοινωνέω, have a share of, share. ⁸ παραπλησίως, similarly, likewise. ⁹ μετέχω, partake of, share in. ¹⁰ κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹¹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ¹² ἔνοχος, involved in, liable. ¹³ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹⁴ δήπου, of course, surely. ¹⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize.

ἐπιλαμβάνεται.¹ Ὅθεν² ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς 17
 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,³ ἵνα ἐλεήμων⁴ γένηται καὶ
 πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι⁵
 τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς 18
 πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.⁶

Ὅθεν,² ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως⁷ ἐπουρανίου⁸ μέτοχοι,⁹ 3
 κατανοήσατε¹⁰ τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς
 ὁμολογίας¹¹ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ 2
 ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν 3
 ἡξίεται,¹² καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
 κατασκευάσας¹³ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος 4
 κατασκευάζεται¹³ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα
 κατασκευάσας¹³ θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ 5
 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,¹⁴ εἰς μαρτύριον¹⁵ τῶν

¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ² ὅθεν, from where, from which. ³ ὁμοιάω, make like, liken. ⁴ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ⁵ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ⁶ βοηθέω, come to the aid of. ⁷ κλήσις, εὖς, ἡ, (divine) call, invitation. ⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁰ κατανοέω, observe, understand. ¹¹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹² ἡξιάω, consider worthy. ¹³ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁴ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ¹⁵ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον 6

αὐτοῦ: οὗ οἴκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν

καὶ τὸ καύχημα¹ τῆς ἐλπίδος μέχρι² τέλους βεβαίαν³

κατάσχωμεν.⁴ Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 7

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ 8

σκληρύνητε⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ

παραπικρασμῷ,⁶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ⁷ ἐν

τῇ ἐρήμῳ, οὗ⁸ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, 9

ἐδοκίμασάν⁹ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα

ἔτη. Διὸ προσώχθισα¹¹ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἄει 10

πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς

ὁδοὺς μου: ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ 11

εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹³ μου. Βλέπετε, 12

ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδίᾳ πονηρὰ

ἀπιστίας¹⁴ ἐν τῷ ἀποστήναι¹⁵ ἀπὸ θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ 13

παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ

¹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ² μέχρι, until, as far as (gen). ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ⁵ σκληρύνω, harden. ⁶ παραπικρασμός, οὗ, ὅ, rebellion, provocation. ⁷ πειρασμός, οὗ, ὅ, temptation, trial. ⁸ οὗ, where, when. ⁹ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹¹ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹² ἀεί, always, ever. ¹³ κατάπαυσις, εως, ἥ, rest, resting. ¹⁴ ἀπιστία, ἀς, ἥ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁵ ἀφίστημι, withdraw, depart.

τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ¹ ἐξ ὑμῶν τις
ἀπάτη² τῆς ἀμαρτίας· μέτοχοι³ γὰρ γεγόναμεν τοῦ 14
χριστοῦ, ἕανπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως⁴ μέχρι⁵
τέλους βεβαίαν⁶ κατάσχωμεν·⁷ ἐν τῷ λέγεσθαι, 15
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε¹ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὥς ἐν τῷ
παραπικρασμῷ.⁸ Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες 16
παρεπύκρναν,⁹ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ
Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹⁰ 17
τεσσαράκοντα¹¹ ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ
κῶλα¹² ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ 18
εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹³ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς
ἀπειθήσασιν;¹⁴ Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 19
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.¹⁵

¹ σκληρύνω, harden. ² ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ³ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ⁴ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ⁶ βεβαίος, firm, secure. ⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ⁸ παραπικρασμός, ου, ό, rebellion, provocation. ⁹ παραπικραίνω, embitter, provoke. ¹⁰ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹¹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹² κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ¹³ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁴ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁵ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness.

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης¹ ἐπαγγελίας 4

εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν² αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ

ὕμῶν ὑστερηκεῖναι.³ Καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι, 2

καθάπερ⁴ καὶ οἱ ἄλλοι·⁵ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁶ ὁ λόγος τῆς

ἀκοῆς⁷ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους⁸ τῇ πίστει τοῖς

ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν² οἱ 3

πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὁργῇ

μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν² μου:

καίτοι⁹ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹⁰ κόσμου

γενηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ πού¹¹ περὶ τῆς ἐβδόμης¹² 4

οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν¹³ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

ἐβδόμῃ¹² ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: καὶ ἐν τούτῳ 5

πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν² μου. 6

Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται¹⁴ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ

οἱ πρότερον¹⁵ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι'

ἀπειθείαν,¹⁶ πάλιν τινὰ ὀρίζει¹⁷ ἡμέραν, Σήμερον, ἐν 7

¹ καταλείπω, leave, leave behind. ² κατάπαυσις, εὖ, ἡ, rest, resting. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ καθάπερ, even as, just as.

⁵ καὶ οὗτος, and he, and she. ⁶ ὠφελέω, profit, help. ⁷ ἀκοή, ἡ, hearing, report. ⁸ συγκεράννυμι, blend, unite. ⁹

καίτοι, yet, although. ¹⁰ καταβολή, ἡ, foundation, depositing. ¹¹ πού, somewhere, about. ¹² ἑβδομος, seventh. ¹³

καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁵ πρότερον, formerly, before. ¹⁶ ἀπειθεία, ας,

ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹⁷ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine.

Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον¹ χρόνον, καθὼς εἴρηται,
 Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
 σκληρύνητε² τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς 8
 Ἰησοῦς κατέπαυσεν,³ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ
 ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται⁴ σαββατισμὸς⁵ τῷ 9
 λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν⁶ 10
 αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν³ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν⁷ οὖν 11
 εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,⁶ ἵνα μὴ ἐν τῷ
 αὐτῷ τις ὑποδείγματι⁸ πέσῃ τῆς ἀπειθείας.⁹ Ζῶν γὰρ ὁ 12
 λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,¹⁰ καὶ τομώτερος¹¹ ὑπὲρ
 πᾶσαν μάχαιραν δίστομον,¹² καὶ διϊκνούμενος¹³ ἄχρι
 μερισμοῦ¹⁴ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹⁵ τε καὶ
 μυελῶν,¹⁶ καὶ κριτικὸς¹⁷ ἐνθυμήσεων¹⁸ καὶ ἐννοιῶν¹⁹
 καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις²⁰ ἀφανῆς²¹ ἐνώπιον 13

¹ τοσοῦτος, so great, so much. ² σκληρύνω, harden. ³ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁵ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ⁶ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁷ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁸ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁹ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹⁰ ἐνεργής, effective, active. ¹¹ τομώτερος, sharper, keener. ¹² δίστομος, two-edged. ¹³ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹⁴ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ¹⁵ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ¹⁶ μυελός, οὐ, ὁ, marrow. ¹⁷ κριτικός, able to judge, critical. ¹⁸ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁹ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ²⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²¹ ἀφανής, invisible, hidden.

αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ¹ καὶ τετραχληλισμένα² τοῖς

ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυτότα τοὺς 14

οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς

ὁμολογίας.³ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15

συμπαθεῖν⁴ ταῖς ἀσθενείαις⁵ ἡμῶν, πεπειραμένον⁶ δὲ

κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,⁷ χωρὶς ἁμαρτίας. 16

Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς

χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς

εὐκαιρον⁸ βοήθειαν.⁹

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ 5

ἀνθρώπων καθίσταται¹⁰ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα

προσφέρει δῶρά¹¹ τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2

μετριοπαθεῖν¹² δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν¹³ καὶ

¹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ² τετραχληλίζω, am laid bare, laid open. ³ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁴ συμπαθεῖν, sympathize with, have compassion on. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ πειράω, try, attempt. ⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ⁸ εὐκαιρος, timely, suitable. ⁹ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ¹⁰ καθίστημι, set, constitute. ¹¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹² μετριοπαθεῖν, moderate one's feelings, deal gently. ¹³ ἀγνοέω, not know, be unaware.

πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται¹ ἀσθένειαν·² 3
 καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως
 καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ 4
 ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ
 τοῦ θεοῦ, καθάπερ³ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ χριστὸς 5
 οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
 λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον
 γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς 6
 τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁴ Μελχισεδέκ.⁵ Ὃς ἐν ταῖς 7
 ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις⁶ τε καὶ ἱκετηρίας⁷
 πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ
 κραυγῆς⁸ ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων⁹ προσενέγκας, καὶ
 εἰσακουσθεῖς¹⁰ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,¹¹ καίπερ¹² ὢν υἱός, 8
 ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,¹³ καὶ τελειωθεῖς¹⁴ 9
 ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹⁵ αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος¹⁶
 σωτηρίας αἰωνίου: προσαγορευθεῖς¹⁷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ 10

¹ περικειμαι, be around, surround. ² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ³ καθάπερ, even as, just as. ⁴ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁵ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁶ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁷ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ⁸ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ⁹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁰ εἰσακούω, listen, hear. ¹¹ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹² καίπερ, although. ¹³ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁴ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁵ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁶ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁷ προσαγορεύω, call by name, designate.

ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν¹ Μελχισεδέκ.²

Περὶ οὗ πολλὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός³ λέγειν, 11

ἐπεὶ νωθροί⁴ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.⁵ Καὶ γὰρ 12

ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν

χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα⁶ τῆς

ἀρχῆς τῶν λογίων⁷ τοῦ θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν

ἔχοντες γάλακτος,⁸ καὶ οὐ στερεᾶς⁹ τροφῆς.¹⁰ Πᾶς γὰρ 13

ὁ μετέχων¹¹ γάλακτος⁸ ἄπειρος¹² λόγου δικαιοσύνης:

νήπιος¹³ γὰρ ἐστίν. Τελείων¹⁴ δέ ἐστιν ἡ στερεὰ⁹ 14

τροφή,¹⁰ τῶν διὰ τὴν ἑξίν¹⁵ τὰ αἰσθητήρια¹⁶

γεγυμνασμένα¹⁷ ἔχόντων πρὸς διάκρισιν¹⁸ καλοῦ τε

καὶ κακοῦ.

¹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ² Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ³ δυσερμηνευτός, hard to explain. ⁴ νωθρός, lazy, sluggish. ⁵ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ⁶ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ⁷ λόγιον, οὗ, τό, saying, oracle. ⁸ γάλα, γάλακτος, τό, milk. ⁹ στερεός, hard, firm. ¹⁰ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ¹¹ μετέχω, partake of, share in. ¹² ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ¹³ νήπιος, infant, child. ¹⁴ τέλειος, complete, perfect. ¹⁵ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ¹⁶ αἰσθητήριον, οὗ, τό, faculty of perception, sense. ¹⁷ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁸ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν **6**
 τελειότητα¹ φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον²
 καταβαλλόμενοι³ μετανοίας⁴ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ
 πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν⁵ διδαχῆς, ἐπιθέσεώς⁶ τε **2**
 χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.
 Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἔάνπερ ἐπιτρέπη⁷ ὁ θεός. **3**
 Ἀδύνατον⁸ γὰρ τοὺς ἅπαξ⁹ φωτισθέντας,¹⁰
 γευσσάμενους¹¹ τε τῆς δωρεᾶς¹² τῆς ἐπουρανίου,¹³ καὶ
 μετόχους¹⁴ γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν **5**
 γευσσάμενους¹¹ θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος
 αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,¹⁵ πάλιν ἀνακαινίζειν¹⁶ εἰς **6**
 μετάνοιαν,⁴ ἀνασταυροῦντας¹⁷ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ
 θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.¹⁸ Γῇ γὰρ ἡ πιούσα τὸν **7**
 ἐπ' αὐτῆς πολλάκις¹⁹ ἐρχόμενον ὑετόν,²⁰ καὶ τίκτουσα
 βοτάνην²² εὖθετον²³ ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,²⁴

¹ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ³ καταβάλλω, strike down, found. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ βαπτισμός, οῦ, ὁ, washing, cleansing. ⁶ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ⁷ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁹ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁰ φωτίζω, give light, enlighten. ¹¹ γεύομαι, taste, experience. ¹² δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ¹³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁵ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ¹⁶ ἀνακαινίζω, renew, restore. ¹⁷ ἀνασταυρόω, crucify again. ¹⁸ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ¹⁹ πολλάκις, often, many times. ²⁰ ὑετός, ου, ὁ, rain. ²¹ τίκτω, give birth to, bear. ²² βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ²³ εὖθετος, useful, fit. ²⁴ γεωργέω, farm, cultivate.

μεταλαμβάνει¹ εὐλογίας² ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα³ δὲ ⁸

ἀκάνθας⁴ καὶ τριβόλους,⁵ ἀδόκιμος⁶ καὶ κατάρας⁷

ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.⁸

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα⁹ καὶ ⁹

ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν· οὐ γὰρ ¹⁰

ἄδικος¹⁰ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι¹¹ τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ

κόπου¹² τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε¹³ εἰς τὸ ὄνομα

αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ¹¹

Ἐπιθυμοῦμεν¹⁴ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν

ἐνδείκνυσθαι¹³ σπουδὴν¹⁵ πρὸς τὴν πληροφορίαν¹⁶ τῆς

ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα μὴ νωθροὶ¹⁷ γένησθε, ¹²

μιμηταὶ¹⁸ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας¹⁹

κληρονομοῦντων²⁰ τὰς ἐπαγγελίας.

¹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ² εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ³ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ⁴ ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁵ τριβόλος, ου, ὁ, thistle, briar. ⁶ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ⁷ κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. ⁸ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ⁹ κρείσσων, stronger, more excellent. ¹⁰ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹² κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹³ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹⁴ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁵ σπουδὴ, ἧς, ἡ, haste, diligence. ¹⁶ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁷ νωθρός, lazy, sluggish. ¹⁸ μιμητής, οὔ, ὁ, imitator. ¹⁹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ²⁰ κληρονομέω, inherit, obtain.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελιάμενος¹ ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' 13
 οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, 14
 λέγων, ἥ² μὴν³ εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων
 πληθυνῶ⁴ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας⁵ ἐπέτυχεν⁶ 15
 τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος 16
 ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας⁷ πέρας⁸ εἰς
 βεβαίωσιν⁹ ὁ ὅρκος.¹⁰ Ἐν ᾧ περισσότερον¹¹ 17
 βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει¹² τοῖς κληρονόμοις¹³ τῆς
 ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον¹⁴ τῆς βουλῆς¹⁵ αὐτοῦ,
 ἐμεσίτευσεν¹⁶ ὅρκῳ,¹⁰ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων¹⁷ 18
 ἀμεταθέτων,¹⁴ ἐν οἷς ἀδύνατον¹⁸ ψεύσασθαι¹⁹ θεόν,
 ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες²⁰
 κρατῆσαι τῆς προκειμένης²¹ ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν²² 19
 ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ²³ τε καὶ βεβαίαν,²⁴ καὶ
 εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον²⁵ τοῦ καταπετάσματος.²⁶

¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ² ἦ, truly, surely. ³ μὴν, ὁ, month, certainly. ⁴ πληθύνω, multiply, increase. ⁵ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ⁶ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ⁷ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁸ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁹ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ¹⁰ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ¹¹ περιστός, excessive, abundant. ¹² ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁴ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ¹⁵ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁶ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ¹⁷ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁹ ψεύδομαι, lie. ²⁰ καταφεύγω, flee, take refuge. ²¹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²² ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ²³ ἀσφαλῆς, certain, definite. ²⁴ βέβαιος, firm, secure. ²⁵ ἐσώτερος, within, inside (gen). ²⁶ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil.

ὅπου πρόδρομος¹ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ 20
 τὴν τάξιν² Μελχισεδέκ³ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν
 αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,³ βασιλεὺς Σαλήμ,⁴ ἱερεὺς τοῦ 7
 θεοῦ τοῦ ὑψίστου,⁵ ὁ συναντήσας⁶ Ἀβραάμ
 ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς⁷ τῶν βασιλείων καὶ
 εὐλογήσας αὐτόν, ὧ καὶ δεκάτην⁸ ἀπὸ πάντων 2
 ἐμέρισεν⁹ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος¹⁰
 βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα¹¹ δὲ καὶ βασιλεὺς
 Σαλήμ,⁴ ὁ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης: ἀπάτωρ,¹² ἀμήτωρ, 3
 ἀγενεαλόγητος,¹⁴ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς
 τέλος ἔχων, ἀφομοιωμένος¹⁵ δὲ τῷ νίῳ τοῦ θεοῦ –
 μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.¹⁶

¹ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ³ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁴ Σαλήμ, ἡ, Salem. ⁵ ὑψιστος, highest, most high. ⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁷ κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ⁸ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁹ μερίζω, divide, part. ¹⁰ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ¹¹ ἔπειτα, then, after this. ¹² ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ¹³ ἀμήτωρ, without a mother. ¹⁴ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ¹⁵ ἀφομοιάω, make like, assimilate. ¹⁶ διηνεκής, continuous, perpetual.

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος¹ οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην² Ἀβραὰμ 4
 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων³ ὁ πατριάρχης.⁴ Καὶ οἱ μὲν 5
 ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ⁵ τὴν ἱερατείαν⁶ λαμβάνοντες
 ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁷ τὸν λαὸν κατὰ τὸν
 νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ⁸
 ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος⁹ Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ 6
 γενεαλογούμενος¹⁰ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹¹ τὸν
 Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. 7
 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,¹² τὸ ἔλαττον¹³ ὑπὸ τοῦ
 κρείττονος¹⁴ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας² 8
 ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ,
 μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος¹⁵ εἰπεῖν, διὰ 9
 Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ⁵ ὁ δεκάτας² λαμβάνων δεδεκάτῳται·
 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁹ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν¹⁶ 10
 αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹⁷

¹ πηλίκος, how large, how great. ² δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ³ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁴ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁵ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ⁸ καίπερ, although. ⁹ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ¹⁰ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹¹ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹² ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹³ ἐλάσσων, lesser, less. ¹⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁵ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ¹⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹ διὰ τῆς Λευϊτικῆς² ἱερωσύνης³ ἦν 11
 – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ νενομοθέτητο⁴ – τίς ἔτι χρεία,
 κατὰ τὴν τάξιν⁵ Μελχισεδέκ⁶ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα,
 καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν⁵ Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12
 Μετατιθεμένης⁷ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,³ ἐξ ἀνάγκης⁸ καὶ
 νόμου μετάρθεις⁹ γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, 13
 φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν,¹⁰ ἅφ’ ἧς οὐδεὶς
 προσέσχηκεν¹¹ τῷ θυσιαστηρίῳ.¹² Πρόδηλον¹³ γὰρ ὅτι 14
 ἐξ Ἰούδα¹⁴ ἀνατέταλκεν¹⁵ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν
 οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης³ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ 15
 περισσότερον¹⁶ ἔτι κατὰδελόν¹⁷ ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα¹⁸ Μελχισεδέκ⁶ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς 16
 οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹⁹ γέγονεν, ἀλλὰ
 κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου:²⁰ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι 17
 Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁵ Μελχισεδέκ.⁶ 18

¹ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ² Λευϊτικός, Levitical. ³ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁴ νομοθετέω, ordain, enact. ⁵ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁶ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁷ μετατίθηναι, transfer, change. ⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁹ μετάρθεις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁰ μετέχω, partake of, share in. ¹¹ προσέχω, take head of, attend to. ¹² θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹³ πρόδηλος, clear, evident. ¹⁴ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹⁵ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁶ περισσός, excessive, abundant. ¹⁷ κατὰδελος, very clear, quite plain. ¹⁸ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ¹⁹ σαρκικός, fleshly, carnal. ²⁰ ἀκατάλυτος, indissoluble.

Ἀθέτησις¹ μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς² ἐντολῆς, διὰ
 τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·³ οὐδὲν γὰρ 19
 ἐτελείωσεν⁴ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῇ⁵ δὲ κρείττονος⁶
 ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ 20
 χωρὶς ὀρκωμοσίας⁷ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας⁷
 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,⁷ διὰ τοῦ 21
 λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν κύριος καὶ οὐ
 μεταμεληθήσεται,⁸ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
 τάξιν⁹ Μελχισεδέκ¹⁰ – κατὰ τοσοῦτον¹¹ κρείττονος⁶ 22
 διαθήκης γέγονεν ἔγγυος¹² Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23
 πλείονες εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ
 καλύεσθαι παραμένειν·¹³ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς 24
 τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον¹⁴ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.¹⁵ Ὅθεν 25
 καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές¹⁷ δύναται τοὺς
 προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ

¹ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ² προάγω, lead forth, go before. ³ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ⁴ τελείω, fill, fulfill. ⁵ ἐπεισαγωγῇ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ⁸ μεταμέλωμαι, regret, repent. ⁹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁰ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ¹³ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁴ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ¹⁵ ἱερωσύνη, ἡς, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁶ ὅθεν, from where, from which. ¹⁷ παντελής, completely, forever.

ἐντυγχάνειν¹ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν² ἀρχιερεύς, ὅσιος,³ ἄκακος,⁴ 26

ἀμίαντος,⁵ κεχωρισμένος⁶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ

ὑψηλότερος⁷ τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' 27

ἡμέραν ἀνάγκην,⁸ ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον⁹ ὑπὲρ

τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,¹⁰ ἔπειτα¹¹ τῶν

τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹² ἑαυτὸν

ἀνενέγκας.¹⁰ Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹³ 28

ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν·¹⁴ ὁ λόγος δὲ τῆς

ὀρκωμοσίας¹⁵ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα

τετελειωμένον.¹⁶

Κεφάλαιον¹⁷ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν 8

ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς

μεγαλωσύνης¹⁸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων 2

¹ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ² πρέπω, be clearly seen, be fitting. ³ ὅσιος, righteous, pious. ⁴ ἄκακος, guileless, innocent. ⁵ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁶ χωρίζω, separate, depart. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ ἀνάγκη, ἡ, necessity, distress. ⁹ πρότερον, formerly, before. ¹⁰ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹¹ ἔπειτα, then, after this. ¹² ἐφάπαξ, once for all, once. ¹³ καθίστημι, set, constitute. ¹⁴ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁵ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ¹⁸ μεγαλωσύνη, ἡς, ἡ, greatness, majesty.

λειτουργός,¹ καὶ τῆς σκηνῆς² τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν³
 ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος· πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ ³
 προσφέρειν δῶρά⁴ τε καὶ θυσίας καθίσταται·⁵ ὅθεν⁶
 ἀναγκαῖον⁷ ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν ⁴
 γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων
 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,⁴ οἵτινες ⁵
 ὑποδείγματι⁸ καὶ σκιᾷ⁹ λατρεύουσιν¹⁰ τῶν ἐπουρανίων,
 καθὼς κεχηρμάτισται¹² Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν¹³
 τὴν σκηνήν,² Ὅρα, γὰρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ
 τὸν τύπον¹⁴ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ¹⁵ δὲ ⁶
 διαφορωτέρας¹⁶ τέτυχεν¹⁷ λειτουργίας,¹⁸ ὅσω καὶ
 κρείττονός¹⁹ ἐστὶν διαθήκης μεσίτης,²⁰ ἥτις ἐπὶ
 κρείττωσιν¹⁹ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.²¹ Εἰ γὰρ ἡ ⁷
 πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,²² οὐκ ἂν δευτέρας
 ἐξητείτο τόπος. Μεμφόμενος²³ γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ⁸

¹ λειτουργός, ὁ, ὁ, minister, servant. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ πῆγνυμι, make firm, put together. ⁴ δῶρον, οὐ, τό, gift, present. ⁵ καθίστημι, set, constitute. ⁶ ὅθεν, from where, from which. ⁷ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁸ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁹ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹² χηρμάτιζω, instruct, reveal. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ τύπος, οὐ, ὁ, mark, example. ¹⁵ νυνί, now, already. ¹⁶ διάφορος, various, different. ¹⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁸ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁹ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁰ μεσίτης, οὐ, ὁ, mediator, go-between. ²¹ νομοθετέω, ordain, enact. ²² ἄμεμπτος, blameless. ²³ μέμφομαι, find fault with, blame.

ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω¹ ἐπὶ
 τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα² διαθήκην
 καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς ⁹
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου³ μου τῆς
 χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν⁴ αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ὅτι
 αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν⁵ ἐν τῇ διαθήκῃ μου, ἀλλὰ
 ἡμέλησα⁶ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ¹⁰
 ἣν διαθήσομαι⁷ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας
 ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
 διάνοιαν⁸ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω⁹
 αὐτούς: καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται
 μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν ¹¹
 πολίτην¹⁰ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
 λέγων, Γνώθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με,
 ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως¹¹ ¹²
 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν

¹ συντελέω, complete, accomplish. ² Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁴ ἐξάγω, lead out.

⁵ ἐμμένω, persevere, remain (in). ⁶ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ⁷ διατίθεμαι, appoint, make. ⁸ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁹ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁰ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹¹ ἴλεως, gracious, merciful.

καὶ τῶν ἀνομιῶν¹ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ² ἔτι. Ἐν τῷ 13

λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκεν³ τὴν πρώτην. Τὸ δὲ
παλαιούμενον³ καὶ γηράσκον,⁴ ἐγγὺς ἀφανισμού.⁵

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁶ λατρείας,⁷ τό τε 9

ἅγιον κοσμικόν.⁸ Σκηνή⁹ γὰρ κατεσκευάσθη¹⁰ ἡ 2

πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία¹¹ καὶ ἡ τράπεζα¹² καὶ ἡ
πρόθεσις¹³ τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ 3

δεύτερον καταπέτασμα¹⁴ σκηνή⁹ ἡ λεγομένη ἅγια

ἀγίων, χρυσοῦν¹⁵ ἔχουσα θυμιατήριον,¹⁶ καὶ τὴν 4

κιβωτὸν¹⁷ τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην¹⁸

πάντοθεν¹⁹ χρυσίῳ,²⁰ ἐν ἣ στάμνος²¹ χρυσῇ¹⁵ ἔχουσα

τὸ μάννα,²² καὶ ἡ ῥάβδος²³ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,²⁴

καὶ αἱ πλάκες²⁵ τῆς διαθήκης: ὑπεράνω²⁶ δὲ αὐτῆς 5

Χερουβὶμ²⁷ δόξης κατασκιάζοντα²⁸ τὸ ἱλαστήριον:²⁹

¹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ² μνησθῆσθαι, remember, recall. ³ παλαιῶ, make or become old, obsolete. ⁴ γηράσκω, grow old, become old. ⁵ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁶ δικαίωμα, τοσ, τό, regulation, righteous deed. ⁷ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁸ κοσμικός, earthly, worldly. ⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ¹¹ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹² τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹³ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹⁴ καταπέτασμα, τοσ, τό, curtain or veil, veil. ¹⁵ χρυσοῦς, golden. ¹⁶ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹⁷ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁸ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁹ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ²⁰ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²¹ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²² μάννα, τό, manna. ²³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²⁴ βλαστάνω, sprout, produce. ²⁵ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁶ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²⁷ χερουβὶμ, τό, cherubim. ²⁸ κατασκιάζω, overshadow. ²⁹ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering.

περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ 6

οὕτως κατεσκευασμένων,¹ εἰς μὲν τὴν πρώτην

σκηνὴν² διὰ παντὸς εἰσίσιν³ οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας⁴

ἐπιτελοῦντες·⁵ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ⁶ τοῦ ἐνιαυτοῦ 7

μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει

ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων·⁸ τοῦτο 8

δηλοῦντος⁹ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω¹⁰

πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης

σκηνῆς² ἐχούσης στάσιν·¹¹ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν 9

καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,¹² καθ' ὃν δῶρά¹³ τε καὶ θυσίαι

προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν

τελειῶσαι¹⁴ τὸν λατρεύοντα,¹⁵ μόνον ἐπὶ βρώμασιν¹⁶ 10

καὶ πόμασιν¹⁷ καὶ διαφόροις¹⁸ βαπτισμοῖς¹⁹ καὶ

δικαιώμασιν²⁰ σαρκός, μέχρι²¹ καιροῦ διορθώσεως²²

ἐπικείμενα.²³

¹ κατασκευάζω, prepare, build. ² σκηνή, ἥς, ἡ, tent, tabernacle. ³ εἰσεῖμι, enter, go in. ⁴ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁶ ἅπαξ, once, once for all. ⁷ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ⁸ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ⁹ δηλόω, show, make clear. ¹⁰ μήπω, not yet. ¹¹ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹² ἐνίστημι, be present, place in or upon. ¹³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁴ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁵ λατρεύω, serve, worship. ¹⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹⁷ πόμα, τος, τό, drink. ¹⁸ διάφορος, various, different. ¹⁹ βαπτισμός, οὗ, ὁ, washing, cleansing. ²⁰ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ²¹ μέχρι, until, as far as (gen). ²² διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ²³ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon.

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων 11

ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας¹ σκηνῆς,² οὐ

χειροποιήτου,³ τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,⁴ 12

οὐδὲ δι' αἵματος τράγων⁵ καὶ μόσχων,⁶ διὰ δὲ τοῦ ἰδίου

αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ⁷ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν

λύτρωσιν⁸ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων⁹ καὶ 13

τράγων,⁵ καὶ σποδὸς¹⁰ δαμάλεως¹¹ ῥαντίζουσα¹² τοὺς

κεκοινωμένους,¹³ ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς

καθαρότητα,¹⁴ πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς 14

διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον¹⁵

τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν

ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν¹⁶ θεῷ ζῶντι· Καὶ διὰ τοῦτο 15

διαθήκης καινῆς μεσίτης¹⁷ ἐστίν, ὅπως, θανάτου

γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν¹⁸ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ

διαθήκῃ παραβάσεων,¹⁹ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ

¹ τέλειος, complete, perfect. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ χειροποιήτος, made by hand, done or made with hands. ⁴ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ⁵ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁶ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁷ ἐφάπαξ, once for all, once. ⁸ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ⁹ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁰ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ¹¹ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ¹² ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹³ κοινός, make common, defile. ¹⁴ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ¹⁵ ἄμωμος, without blemish, blameless. ¹⁶ λατρεύω, serve, worship. ¹⁷ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁸ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹⁹ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression.

κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.¹ Ὅπου γὰρ 16
 διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη² φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.³ 17
 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,⁴ ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει
 ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.³ Ὅθεν⁵ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς 18
 αἵματος ἐγκεκαίνισται.⁶ Λαληθείσης γὰρ πάσης 19
 ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ,
 λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων⁷ καὶ τράγων,⁸ μετὰ
 ὕδατος καὶ ἑρίου⁹ κοκκίνου¹⁰ καὶ ὑσσώπου,¹¹ αὐτό τε
 τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,¹² λέγων, 20
 Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο¹³ πρὸς
 ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν¹⁴ δὲ καὶ πάντα τὰ σκευή 21
 τῆς λειτουργίας¹⁶ τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.¹² Καὶ 22
 σχεδὸν¹⁷ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον,
 καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας¹⁸ οὐ γίνεται ἄφεσις.¹⁹

¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ² ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ³ διατίθεμαι, appoint, make. ⁴ βέβαιος, firm, secure. ⁵ ὅθεν, from where, from which. ⁶ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ⁷ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁸ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁹ ἑριον, ου, τό, wool. ¹⁰ κόκκινος, scarlet, crimson. ¹¹ ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ¹² ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁴ σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁵ σκευός, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁶ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁷ σχεδόν, almost, nearly. ¹⁸ αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

Ἀνάγκη¹ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα² τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 23
 τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια³
 κρείττωσιν⁴ θυσίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς 24
 χειροποίητα⁵ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα⁶ τῶν
 ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν
 ἐμφανισθῆναι⁷ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· οὐδ' 25
 ἵνα πολλάκις⁸ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς
 εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν⁹ ἐν αἵματι
 ἀλλοτρίῳ:¹⁰ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις⁸ παθεῖν ἀπὸ 26
 καταβολῆς¹¹ κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ¹² ἐπὶ συντελείᾳ¹³
 τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν¹⁴ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας
 αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται¹⁵ τοῖς 27
 ἀνθρώποις ἅπαξ¹² ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: 28
 οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ¹² προσενεχθεὶς εἰς τὸ
 πολλῶν ἀνενεγκεῖν¹⁶ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς

¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ² ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ⁵ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ⁶ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ⁷ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁸ πολλάκις, often, many times. ⁹ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ¹⁰ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹¹ καταβολή, ης, ἡ, foundation, depositing. ¹² ἅπαξ, once, once for all. ¹³ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ¹⁴ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁵ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁶ ἀναφέρω, bring up, offer.

ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,¹ εἰς
σωτηρίαν.

Σκιὰν² γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ **10**

αὐτὴν τὴν εἰκόνα³ τῶν πραγμάτων,⁴ κατ' ἐνιαυτὸν⁵
ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές,⁶

οὐδέποτε⁷ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.⁸ **2**

Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο⁹ προσφερόμεναι, διὰ τὸ
μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς

λατρεύοντας,¹⁰ ἅπαξ¹¹ κεκαθαρμένους;¹² Ἄλλ' ἐν **3**

αὐταῖς ἀνάμνησις¹³ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν;⁵ **4**

ἀδύνατον¹⁴ γὰρ αἷμα ταύρων¹⁵ καὶ τράγων¹⁶ ἀφαιρεῖν¹⁷

ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, **5**

Θυσίαν καὶ προσφορὰν¹⁸ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ

κατηρτίσω¹⁹ μοι: ὀλοκαυτώματα²⁰ καὶ περὶ ἁμαρτίας **6**

οὐκ εὐδόκησας;²¹ τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω – ἐν κεφαλίδι **7**

¹ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ² σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ³ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁴ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁵ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁶ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁷ οὐδέποτε, never. ⁸ τελειῶ, fill, fulfill. ⁹ παύω, cause to cease. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ ἅπαξ, once, once for all. ¹² καθαίρω, make clean, clear. ¹³ ἀνάμνησις, εὖ, ἡ, remembrance, reminder. ¹⁴ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁵ ταῦρος, οὐ, ὁ, bull, ox. ¹⁶ τράγος, οὐ, ὁ, male goat. ¹⁷ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁸ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ¹⁹ καταρτίζω, mend, fit. ²⁰ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ²¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²² κεφαλίς, ἴδος, ἡ, roll of a book, roll.

βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ
 θέλημά σου. Ἀνώτερον¹ λέγων ὅτι Θυσίαν καὶ 8
 προσφορὰν² καὶ ὀλοκαυτώματα³ καὶ περὶ ἁμαρτίας
 οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας⁴ – αἵτινες κατὰ τὸν
 νόμον προσφέρονται – τότε εἴρηκεν, Ἰδοῦ, ἦκω τοῦ 9
 ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁵ τὸ πρῶτον,
 ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι 10
 ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς² τοῦ σώματος Ἰησοῦ
 χριστοῦ ἐφάπαξ.⁶ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' 11
 ἡμέραν λειτουργῶν,⁷ καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις⁸
 προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε⁹ δύνανται
 περιελεῖν¹⁰ ἁμαρτίας· αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν 12
 προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές,¹¹ ἐκάθισεν ἐν
 δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος¹² ἕως τεθῶσιν 13
 οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον¹³ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ 14
 γὰρ προσφορᾷ² τετελείωκεν¹⁴ εἰς τὸ διηνεκές¹¹ τοὺς

¹ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ² προσφορὰ, ἄς, ἦ, offering, sacrifice. ³ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ⁴ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ ἐφάπαξ, once for all, once. ⁷ λειτουργέω, minister, serve. ⁸ πολλάκις, often, many times. ⁹ οὐδέποτε, never. ¹⁰ περιαιρέω, cast off, take away. ¹¹ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹² ἐκδέχομαι, await, expect. ¹³ ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. ¹⁴ τελειόω, fill, fulfill.

ἀγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ 15

ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,¹ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 16

διαθήσομαι² πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας,

λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,

καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν³ αὐτῶν ἐπιγράψω⁴ αὐτούς· καὶ 17

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν⁵ αὐτῶν οὐ μὴ

μνησθῶ⁶ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις⁷ τούτων, οὐκέτι 18

προσφορά⁸ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον⁹ τῶν 19

ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν¹⁰ ἡμῖν ὁδὸν 20

πρόσφατον¹¹ καὶ ζώσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,¹²

τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ 21

τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς 22

καρδίας ἐν πληροφορίᾳ¹³ πίστεως, ἐρραντισμένοι¹⁴ τὰς

καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι¹⁵

¹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ² διατίθεμαι, appoint, make. ³ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁴ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁵ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁶ μινύσκειν, remember, recall. ⁷ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁸ προσφορά, ᾱς, ἡ, offering, sacrifice. ⁹ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ¹⁰ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹¹ πρόσφατος, new, recent. ¹² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹³ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁴ βαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁵ λούω, bathe, wash.

τὸ σῶμα ὑδατι καθαρῷ· κατέχωμεν¹ τὴν ὁμολογίαν² 23
 τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ,³ πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος·⁴ 24
 καὶ κατανοῶμεν⁵ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν⁶ ἀγάπης
 καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες⁷ τὴν 25
 ἐπισυναγωγὴν⁸ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος⁹ τισίν, ἀλλὰ
 παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹⁰ μᾶλλον, ὅσω βλέπετε
 ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

Ἑκουσίως¹¹ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν 26
 τὴν ἐπίγνωσιν¹² τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν
 ἀπολείπεται¹³ θυσία, φοβερά¹⁴ δέ τις ἐκδοχὴ¹⁵ κρίσεως, 27
 καὶ πυρὸς ζῆλος¹⁶ ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς
 ὑπεναντίους.¹⁷ Ἀθετήσας¹⁸ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς 28
 οἰκτιρμῶν¹⁹ ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29
 πόσω, δοκεῖτε, χείρονος²⁰ ἀξιωθήσεται²¹ τιμωρίας²² ὁ

¹ κατέχω, hold back, hold fast. ² ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ³ ἀκλινής, without wavering, unbent. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ παροξυσμός, οὐ, ὁ, stimulation, provocation. ⁷ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ⁸ ἐπισυναγωγὴ, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ⁹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁰ τοσούτος, so great, so much. ¹¹ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ¹² ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹³ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁴ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁵ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ¹⁶ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁷ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ¹⁸ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁹ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ²⁰ χείρων, worse. ²¹ ἀξιόω, consider worthy. ²² τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty.

τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,¹ καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης κοινὸν² ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ
 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας,³ Οἶδαμεν γὰρ τὸν 30
 εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,⁴ ἐγὼ ἀνταποδώσω,⁵ λέγει
 κύριος· καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31
 Φοβερὸν⁶ τὸ ἐμπεσεῖν⁷ εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος.

Ἀναμιμνήσκεσθε⁸ δὲ τὰς πρότερον⁹ ἡμέρας, ἐν αἷς 32
 φωτισθέντες¹⁰ πολλὴν ἄθλησιν¹¹ ὑπεμείνατε¹²
 παθημάτων·¹³ τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς¹⁴ τε καὶ 33
 θλίψεσιν θεατριζόμενοι·¹⁵ τοῦτο δέ, κοινωνοί¹⁶ τῶν
 οὕτως ἀναστρεφόμενων¹⁷ γεννηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς 34
 δεσμοῖς¹⁸ μου συνεπαθήσατε,¹⁹ καὶ τὴν ἄρπαγὴν²⁰ τῶν
 ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,²¹
 γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα²² ὑπαρξιν²³ ἐν

¹ καταπατέω, trample under foot. ² κοινός, common, unclean. ³ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ⁴ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ⁵ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ⁶ φοβερός, fearful, terrible. ⁷ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ⁸ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁹ πρότερον, formerly, before. ¹⁰ φωτίζω, give light, enlighten. ¹¹ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ¹² ὑπομένω, tarry, endure. ¹³ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁴ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁵ θεατριζώ, put to shame, expose publicly. ¹⁶ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹⁷ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁸ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁹ συμπαθεῶ, sympathize with, have compassion on. ²⁰ ἄρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ²¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ²² κρείττων, stronger, more excellent. ²³ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence.

οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε¹ οὖν τὴν 35

παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν² μεγάλην. 36

Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ

ποιήσαντες κομίσησθε³ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ 37

μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.⁴ 38

Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται: καὶ ἐὰν

ὑποστειλῇται,⁵ οὐκ εὐδοκεῖ⁶ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39

Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς⁷ εἰς ἀπώλειαν,⁸ ἀλλὰ

πίστεως εἰς περιποίησιν⁹ ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις,¹⁰ πραγμάτων¹¹ 11

ἐλεγχος¹² οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ 2

ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν¹³ 3

κατηρτίσθαι¹⁴ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ

φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα 4

θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν¹⁵ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς

¹ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ² μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ³ κομίζω, receive, bring. ⁴ χρονίζω, spend or take time, delay. ⁵ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ ὑποστολή, ἧς, ἡ, hesitancy, timidity. ⁸ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ⁹ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition. ¹⁰ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹¹ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹² ἐλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ¹³ νοέω, understand, consider. ¹⁴ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁵ Κάιν, ὁ, Cain.

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς
 δώροις¹ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι
 λαλεῖται. Πίστει Ἐνώχ μετετέθη² τοῦ μὴ ἰδεῖν 5
 θάνατον, καὶ οὐχ εὗρίσκετο, διότι³ μετέθηκεν² αὐτὸν ὁ
 θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως⁴ αὐτοῦ μεμαρτύρηται
 εὐηρεστηκέναι⁵ τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον⁶ 6
 εὐαρεστήσαι·⁵ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον
 τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητούσιν⁷ αὐτὸν
 μισθαποδότης⁸ γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς⁹ Νῶε¹⁰ 7
 περὶ τῶν μηδέπω¹¹ βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς¹²
 κατεσκεύασεν¹³ κιβωτὸν¹⁴ εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου
 αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν¹⁵ τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
 πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.¹⁶ Πίστει 8
 καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν¹⁷ ἐξελθεῖν εἰς τὸν
 τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,¹⁸ καὶ
 ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος¹⁹ ποῦ ἔρχεται. Πίστει 9

¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ² μετατίθημι, transfer, change. ³ διότι, because, on this account. ⁴ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁵ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁷ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁸ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ⁹ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁰ Νῶε, ὁ, Noah. ¹¹ μηδέπω, not yet. ¹² εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹³ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁴ κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁵ κατακρίνω, condemn. ¹⁶ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁷ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁸ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁹ ἐπίσταμαι, understand, know.

παρώκησεν¹ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,² ἐν
 σκηναῖς³ κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
 συγκληρονόμων⁴ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο 10
 γὰρ τὴν τοῦ θεμελίου⁵ ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης⁷
 καὶ δημιουργός⁸ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα⁹ 11
 δύναμιν εἰς καταβολὴν¹⁰ σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ
 καιρὸν ἡλικίας¹¹ ἔτεκεν,¹² ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν
 ἐπαγγελάμενον.¹³ Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ 12
 ταῦτα νενεκρωμένου,¹⁴ καθὼς τὰ ἄστρον¹⁵ τοῦ οὐρανοῦ
 τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος¹⁶ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος¹⁷ τῆς
 θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.¹⁸

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς 13
 ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν¹⁹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ
 ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι²⁰ καὶ
 παρεπίδημοι²¹ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα 14

¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ² ἀλλότριος, strange, foreign. ³ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁴ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ⁵ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁶ θεμέλιος, οὐ, ὁ, foundation. ⁷ τεχνίτης, οὐ, ὁ, craftsman, artisan. ⁸ δημιουργός, οὐ, ὁ, builder, maker. ⁹ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹⁰ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹¹ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹² τίκτω, give birth to, bear. ¹³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁴ νεκρώω, put to death, render weak. ¹⁵ ἄστρον, οὐ, τό, star. ¹⁶ ἄμμος, οὐ, ἡ, sand. ¹⁷ χεῖλος, οὐς, τό, lip, edge. ¹⁸ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ¹⁹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²⁰ ξένος, strange, stranger. ²¹ παρεπίδημος, οὐ, ὁ, sojourning in a strange place.

λέγοντες ἐμφανίζουσιν¹ ὅτι πατρίδα² ἐπιζητοῦσιν.³ 15

Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον⁴ ἂφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον

ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.⁵ Νῦν δὲ κρείττονος⁶ ὀρέγονται, 16

τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου.⁸ διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται⁹

αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν

γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενηνόχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, 17

καὶ τὸν μονογενῆ¹⁰ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας

ἀναδεξάμενος,¹¹ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ 18

κληθήσεται σοι σπέρμα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ 19

νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν¹² αὐτὸν καὶ ἐν

παραβολῇ ἐκομίσατο.¹³ Πίστει περὶ μελλόντων 20

εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει 21

Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ

εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον¹⁴ τῆς

¹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ² πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁴ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁵ ἀνακάμπτω, turn back, return. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ ὀρέγω, stretch forth, long for. ⁸ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁰ μονογενής, only begotten, only. ¹¹ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ¹² ὅθεν, from where, from which. ¹³ κομίζω, receive, bring. ¹⁴ ἄκρον, οὐ, τό, high point, boundary.

ῥάβδου¹ αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν² περὶ τῆς 22

ἐξόδου³ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁴ καὶ περὶ

τῶν ὀστέων⁵ αὐτοῦ ἐνετείλατο.⁶ Πίστει Μωϋσῆς 23

γεννηθεὶς ἐκρύβη⁷ τρίμηνον⁸ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ,

διότι⁹ εἶδον ἀστεῖον¹⁰ τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν

τὸ διάταγμα¹¹ τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς μέγας 24

γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ,¹²

μᾶλλον ἐλόμενος¹³ συγκακουχεῖσθαι¹⁴ τῷ λαῷ τοῦ 25

θεοῦ ἢ πρόσκαιρον¹⁵ ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλυσιν·¹⁶ 26

μείζονα πλοῦτον¹⁷ ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου

θησαυρῶν¹⁸ τὸν ὀνειδισμόν¹⁹ τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν

γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²¹ Πίστει κατέλιπεν²² 27

Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν²³ τοῦ βασιλέως·

τὸν γὰρ ἀόρατον²⁴ ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.²⁵ Πίστει 28

¹ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ² τελευτάω, die, end. ³ ἐξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁴ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁵ ὀστέον, τό, bone. ⁶ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁷ κρύπτω, conceal, hide. ⁸ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ⁹ διότι, because, on this account. ¹⁰ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹¹ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹² Φαραῶ, ὁ, Pharaoh. ¹³ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁴ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ¹⁵ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁶ ἀπόλυσιν, εως, ἡ, enjoyment. ¹⁷ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁸ θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁹ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²⁰ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²¹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²² καταλείπω, leave, leave behind. ²³ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁴ ἀόρατος, invisible, unseen. ²⁵ καρτέρέω, be steadfast, endure.

πεποίηκεν τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν¹ τοῦ αἵματος,
 ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων² τὰ πρωτότοκα³ θίγῃ⁴ αὐτῶν. 29
 Πίστει διέβησαν⁵ τὴν Ἑρυθρὰν⁶ θάλασσαν ὡς διὰ
 ξηρᾶς·⁷ ἥς πείραν⁸ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι⁹
 κατεπόθησαν.¹⁰ Πίστει τὰ τεῖχη¹¹ Ἰεριχῶ ἔπεσεν, 30
 κυκλωθέντα¹² ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη 31
 οὐ συναπώλετο¹⁴ τοῖς ἀπειθήσασιν,¹⁵ δεξαμένη τοὺς
 κατασκόπους¹⁶ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; 32
 Ἐπιλείψει¹⁷ γάρ με διηγούμενον¹⁸ ὁ χρόνος περὶ
 Γεδεών,¹⁹ Βαράκ²⁰ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,²¹ Δαυίδ
 τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως 33
 κατηγωνίσαντο²² βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην,
 ἐπέτυχον²³ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν²⁴ στόματα λεόντων,²⁵
 ἔσβεσαν²⁶ δύνανιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, 34
 ἐνεδυναμώθησαν²⁷ ἀπὸ ἀσθενείας,²⁸ ἐγενήθησαν

¹ πρόσχυσις, εως, ή, pouring, sprinkling. ² ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ³ πρωτότοκος, first-born. ⁴ θίγγανω, touch, handle. ⁵ διαβαίνω, go through, cross. ⁶ ἑρυθρός, red. ⁷ ξηρός, dry, withered. ⁸ πείρα, ας, ή, attempt, trial. ⁹ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹⁰ καταπίνω, drink down, swallow. ¹¹ τεῖχος, ους, τό, wall. ¹² κυκλόω, encircle, surround. ¹³ πόρνη, ης, ή, prostitute. ¹⁴ συναπώλλυμι, destroy with, perish along with. ¹⁵ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁶ κατάσκοπος, ου, ό, spy. ¹⁷ ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹⁸ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁹ Γεδεών, ό, Gideon. ²⁰ Βαράκ, ό, Barak. ²¹ Ἰεφθάε, ό, Jephthah. ²² καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ²³ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²⁴ φράσσω, stop, shut. ²⁵ λέων, οντος, ό, lion. ²⁶ σβέννυμι, quench, extinguish. ²⁷ ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ²⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness.

ισχυροὶ ἐν πολέμῳ,¹ παρεμβολὰς² ἔκλιναν³ ἄλλοτρίων.

Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν: 35

ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,⁵ οὐ προσδεξάμενοι⁶ τὴν

ἀπολύτρωσιν,⁷ ἵνα κρείττονος⁸ ἀναστάσεως τύχωσιν:⁹ 36

ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν¹⁰ καὶ μαστίγων¹¹ πείραν¹² ἔλαβον,

ἔτι δὲ δεσμῶν¹³ καὶ φυλακῆς: ἐλιθάσθησαν,¹⁴ 37

ἐπρίσθησαν,¹⁵ ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ¹⁶ μαχαίρας

ἀπέθανον: περιῆλθον¹⁷ ἐν μηλωταῖς,¹⁸ ἐν αἰγείοις¹⁹

δέρμασιν,²⁰ ὑστερούμενοι,²¹ θλιβόμενοι,²²

κακουχούμενοι²³ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν 38

ἐρημίαις²⁴ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις²⁵ καὶ

ταῖς ὁπαῖς²⁶ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, 39

μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο²⁷ τὴν

ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν⁸ τι 40

¹ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ² παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ³ κλίνω, cause to bend, bow. ⁴ ἄλλότριος, strange, foreign. ⁵ τυμπανίζω, torment, torture. ⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁷ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰ ἐμπαιγμός, οὐ, ὁ, scorn, mocking. ¹¹ μαστίξ, ἰγος, ἡ, whip, scourge. ¹² πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ¹³ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁴ λιθάζω, throw stones, stone. ¹⁵ πρίζω, saw (in two), saw. ¹⁶ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ¹⁷ περιέρχομαι, go about, go around. ¹⁸ μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. ¹⁹ αἰγίος, of a goat. ²⁰ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ²¹ ὑστερέω, lack, need. ²² θλίβω, press, oppress. ²³ κακουχέω, treat evilly. ²⁴ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ²⁵ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ²⁶ ὁπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ²⁷ κομίζω, receive, bring.

προβλεψαμένου,¹ ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.²

Τοιγαροῦν³ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον⁴ ἔχοντες περικείμενον⁵ **12**

ἡμῖν νέφος⁶ μαρτύρων, ὄγκον⁷ ἀποθέμενοι⁸ πάντα καὶ

τὴν εὐπερίστατον⁹ ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν¹⁰

τὸν προκείμενον¹¹ ἡμῖν ἀγῶνα,¹² ἀφορῶντες¹³ εἰς τὸν **2**

τῆς πίστεως ἀρχηγὸν¹⁴ καὶ τελειωτὴν¹⁵ Ἰησοῦν, ὃς,

ἀντὶ¹⁶ τῆς προκειμένης¹¹ αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν¹⁷

σταυρόν, αἰσχύνῃς¹⁸ καταφρονήσας,¹⁹ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ

θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε²⁰ γὰρ τὸν **3**

τοιαύτην ὑπομεμενηκότα¹⁷ ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς

αὐτὸν ἀντιλογίαν,²¹ ἵνα μὴ κάμητε²² ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν

ἐκλούμενοι.²³ Οὐπω μέχρι²⁴ αἵματος ἀντικατέστητε²⁵ **4**

πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι:²⁶ καὶ ἐκλέλησθε **5**

¹ προβλέπομαι, foresee, provide. ² τελειῶω, fill, fulfill. ³ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ⁵ περικείμεμαι, be around, surround. ⁶ νέφος, οὐς, τό, cloud, multitude. ⁷ ὄγκος, οὐ, ἐ, bulk, encumbrance. ⁸ ἀποτίθῃμι, put off, lay aside. ⁹ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ¹⁰ τρέχω, run, exercise myself. ¹¹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹² ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ¹³ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ¹⁴ ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ¹⁵ τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. ¹⁶ ἀντὶ, instead of, in place of. ¹⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁸ αἰσχύνῃ, ἡς, ἡ, shame. ¹⁹ καταφρονέω, think little of, despise. ²⁰ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ²¹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²² κάμνω, be weary, ill. ²³ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ²⁴ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁵ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ²⁶ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ²⁷ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely.

τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,¹ Υἱέ
 μου, μὴ ὀλιγώρει² παιδείας³ κυρίου, μηδὲ ἐκλύου⁴ ὑπ'
 αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·⁵ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει·⁶ 6
 μαστιγοῖ⁷ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.⁸ Εἰς παιδείαν 7
 ὑπομένετε,⁹ ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γάρ
 ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει⁶ πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε 8
 παιδείας,³ ἥς μέτοχοι¹⁰ γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι¹¹
 ἐστέ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα¹² τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν 9
 πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,¹³ καὶ ἐνετρεπόμεθα·¹⁴ οὐ
 πολλῶ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν
 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας 10
 ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευν·⁶ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
 συμφέρον,¹⁵ εἰς τὸ μεταλαβεῖν¹⁶ τῆς ἀγιότητος¹⁷ αὐτοῦ.
 Πᾶσα δὲ παιδεία³ πρὸς μὲν τὸ παρὸν¹⁸ οὐ δοκεῖ χαρᾶς 11
 εἶναι, ἀλλὰ λύπης·¹⁹ ὅστερον²⁰ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν²¹

¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ² ὀλιγώρῃω, regard lightly, despise. ³ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁴ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁵ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁶ παιδεύω, teach, educate. ⁷ μαστιγῶ, whip, lash. ⁸ παραδέχομαι, receive, accept. ⁹ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁰ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹¹ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ¹² εἴτα, then, thereafter. ¹³ παιδευτής, ου, ὁ, instructor, one who disciplines. ¹⁴ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁶ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁷ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ¹⁸ παρειμι, be present, have arrived. ¹⁹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²⁰ ὅστερον, lastly, afterward. ²¹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful.

τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις¹ ἀποδίδωσιν
δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας² χεῖρας καὶ τὰ ¹²
παραλελυμένα³ γόνατα⁴ ἀνορθώσατε·⁵ καὶ τροχιάς⁶ ¹³
ὀρθὰς⁷ ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν⁸
ἐκτραπῇ,⁹ ἵαθῇ δὲ μάλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,¹⁰ οὗ ¹⁴
χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦντες¹¹ μὴ ¹⁵
τις ὑστερῶν¹² ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· μὴ τις ῥίζα¹³
πικρίας¹⁴ ἄνω¹⁵ φύουσα¹⁶ ἐνοχλῇ,¹⁷ καὶ διὰ ταύτης
μιασθῶσιν¹⁸ πολλοί· μὴ τις πόρνος,¹⁹ ἢ βέβηλος,²⁰ ὥς ¹⁶
Ἦσαυ, ²¹ ὃς ἀντὶ βρώσεως²² μιᾶς ἀπέδοτο τὰ
πρωτοτόκια²³ αὐτοῦ. Ὅστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,²⁴ ¹⁷
θέλων κληρονομῆσαι²⁵ τὴν εὐλογίαν,²⁶ ἀπεδοκιμάσθη·
μετανοίας²⁸ γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ²⁹ μετὰ

¹ γυμνάζω, train, undergo discipline. ² παρήμι, neglect, weaken. ³ παραλύω, relax, enfeeble. ⁴ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁵ ἀνορθώω, restore, strengthen. ⁶ τροχιά, ἄς, ἦ, wheel-track, path. ⁷ ὀρθός, straight, upright. ⁸ χωλός, lame, deprived of a foot. ⁹ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ¹⁰ ἁγιασμός, οὐ, ὁ, consecration, holiness. ¹¹ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ¹² ὑστερέω, lack, need. ¹³ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ¹⁴ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ¹⁵ ἄνω, up, above. ¹⁶ φύω, grow up, spring up. ¹⁷ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ¹⁸ μιάινω, stain, defile. ¹⁹ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ²⁰ βέβηλος, worldly, profane. ²¹ ἀντί, instead of, in place of. ²² βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ²³ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ²⁴ μετέπειτα, afterwards. ²⁵ κληρονομέω, inherit, obtain. ²⁶ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²⁷ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ²⁸ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁹ καίπερ, although.

δακρύων¹ ἐκζητήσας² αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφώμενῳ³ ὄρει, καὶ 18
 κεκαυμένῳ⁴ πυρί, καὶ γνώφῳ,⁵ καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,⁶
 καὶ σάλπιγγος⁷ ἤχῳ,⁸ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ 19
 ἀκούσαντες παρητήσαντο⁹ μὴ προστεθῆναι¹⁰ αὐτοῖς
 λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,¹¹ Καὶ¹² 20
 θηρίον θίγῃ¹³ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·¹⁴ καί, 21
 οὕτως φοβερὸν¹⁵ ἦν τὸ φανταζόμενον,¹⁶ Μωϋσῆς
 εἶπεν, Ἐκφοβός¹⁷ εἰμι καὶ ἔντρομος.¹⁸ Ἀλλὰ 22
 προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος,
 Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,¹⁹ καὶ μυριάσιν²⁰ ἀγγέλων, 23
 πανηγύρει²¹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων²² ἐν οὐρανοῖς
 ἀπογεγραμμένων,²³ καὶ κριτῇ²⁴ θεῷ πάντων, καὶ
 πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,²⁵ καὶ διαθήκης 24

¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ² ἐκζητέω, seek out, inquire. ³ ψηλαφάω, touch, handle. ⁴ καίω, burn, ignite. ⁵ γνώφος, ου, ό, darkness, gloom. ⁶ θυέλλα, ης, ή, storm, whirlwind. ⁷ σάλπιγξ, ιγγος, ή, trumpet. ⁸ ήχος, ους, ό, noise, sound. ⁹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹⁰ προστίθμι, add, add to. ¹¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹² καὶ, and if, even if. ¹³ θιγάνω, touch, handle. ¹⁴ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁵ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁶ φαντάζω, cause to appear. ¹⁷ εκφοβος, terrified, greatly terrified. ¹⁸ έντρομος, terrified, trembling. ¹⁹ επουράνιος, heavenly, celestial. ²⁰ μυριάς, άδος, ή, ten thousand, myriad. ²¹ πανήγυρις, εως, ή, festive gathering, festival assembly. ²² πρωτότοκος, first-born. ²³ απογράφω, register, enroll. ²⁴ κριτής, ου, ό, judge. ²⁵ τελειώω, fill, fulfill.

νέας¹ μεσίτη² Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ³ κρείττον⁴
 λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε⁵ 25
 τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς
 παραιτησάμενοι⁵ χρηματίζοντα,⁶ πολλῷ μᾶλλον
 ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:⁷ οὗ ἢ φωνῇ 26
 τὴν γῆν ἐσάλειυσεν⁸ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,⁹ λέγων,
 Ὕτι ἅπαξ¹⁰ ἐγὼ σείω¹¹ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν
 οὐρανόν. Τὸ δέ, Ὕτι ἅπαξ,¹⁰ δηλοῖ¹² τῶν 27
 σαλευομένων⁸ τὴν μετάθεσιν,¹³ ὡς πεποιημένων, ἵνα
 μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.⁸ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον¹⁴ 28
 παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν¹⁵
 εὐαρέστως¹⁶ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς¹⁷ καὶ εὐλαβείας:¹⁸ καὶ 29
 γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.¹⁹

¹ νέος, new, young. ² μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ³ ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. ⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ⁵ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁶ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁷ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁸ σαλεύω, shake, excite. ⁹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁰ ἅπαξ, once, once for all. ¹¹ σείω, shake. ¹² δηλόω, show, make clear. ¹³ μετάθεσις, εἰς, ἡ, change, removal. ¹⁴ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹⁵ λατρεύω, serve, worship. ¹⁶ εὐαρέστως, acceptably. ¹⁷ αἰδώς, οὗς, ἡ, modesty, shame. ¹⁸ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁹ καταναλίσκω, consume, consume utterly.

Ἡ φιλαδελφία¹ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας² μὴ **13**

ἐπιλανθάνεσθε·³ διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν⁴ τινες

ξενίσαντες⁵ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε⁶ τῶν δεσμίων,⁷ **3**

ὥς συνδεδεμένοι·⁸ τῶν κακουχουμένων,⁹ ὥς καὶ αὐτοὶ

ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος¹⁰ ὁ γάμος¹¹ ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ **4**

κοίτη¹² ἀμίαντος·¹³ πόρνους¹⁴ δὲ καὶ μοιχοὺς¹⁵ κρινεῖ ὁ

θεός. Ἀφιλάργυρος¹⁶ ὁ τρόπος,¹⁷ ἀρκούμενοι¹⁸ τοῖς **5**

παροῦσιν·¹⁹ αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,²⁰ οὐδ’

οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.²¹ Ὡστε θαρροῦντας²² ἡμᾶς **6**

λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,²³ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί

ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε²⁴ τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν **7**

ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες²⁵ τὴν

ἐκβασιν²⁶ τῆς ἀναστροφῆς,²⁷ μιμεῖσθε²⁸ τὴν πίστιν. **8**

¹ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ² φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect.

⁴ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁵ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁶ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁷ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ⁸ συνδέω, bind together. ⁹ κακουχέω, treat evilly. ¹⁰ τίμιος, precious, honorable.

¹¹ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹² κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹³ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ¹⁴ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹⁵ μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ¹⁶ ἀφιλάργυρος, free from the love of money.

¹⁷ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁸ ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁹ πάρεμι, be present, have arrived. ²⁰ ἀνίμι, give up, loosen.

²¹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ²² θαρρέω, of good courage, have confidence. ²³ βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper. ²⁴ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁵ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ²⁶ ἐκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ²⁷ ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. ²⁸ μιμέομαι, imitate, emulate.

Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς¹ καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις² καὶ ξέναις³ μὴ⁹
 παραφέρεσθε·⁴ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι⁵ τὴν
 καρδίαν, οὐ βρώμασιν,⁶ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν⁷ οἱ
 περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον,⁸ ἐξ οὗ φαγεῖν 10
 οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ⁹ λατρεύοντες.¹⁰ Ὡν 11
 γὰρ εἰσφέρεται¹¹ ζώων¹² τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ
 ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
 κατακαίεται¹³ ἕξω τῆς παρεμβολῆς.¹⁴ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, 12
 ἵνα ἁγιασῇ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἕξω τῆς
 πύλης¹⁵ ἔπαθεν. Τοίνυν¹⁶ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἕξω 13
 τῆς παρεμβολῆς,¹⁴ τὸν ὀνειδισμὸν¹⁷ αὐτοῦ φέροντες. 14
 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν
 μέλλουσιν ἐπιζητοῦμεν.¹⁸ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν 15
 θυσίαν αἰνέσεως²⁰ διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν,

¹ χθές, yesterday. ² ποικίλος, varied, manifold. ³ ξένος, strange, stranger. ⁴ παραφέρω, carry away, remove. ⁵ βεβαιώω, confirm, secure. ⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ ὠφελέω, profit, help. ⁸ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ¹² ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ¹³ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹⁴ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹⁵ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁶ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹⁷ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁸ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ²⁰ αἴνεσις, εως, ἡ, praise.

καρπὸν χειλέων¹ ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16

Τῆς δὲ εὐποιΐας² καὶ κοινωνίας³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:⁴

τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται⁵ ὁ θεός. Πείθεσθε 17

τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέκτετε:⁶ αὐτοὶ γὰρ

ἀγρυπνοῦσιν⁷ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον

ἀποδώσοντες: ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ

στενάζοντες:⁸ ἀλυσιτελὲς⁹ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθήμεν γὰρ ὅτι καλὴν 18

συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες

ἀναστρέφεσθαι.¹⁰ Περισσοτέρως¹¹ δὲ παρακαλῶ 19

τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον¹² ἀποκατασταθῶ¹³ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν¹⁴ ἐκ νεκρῶν τὸν 20

ποιμένα¹⁵ τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι

διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21

¹ χειλος, ους, τό, lip, edge. ² εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁵ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ⁶ ὑπέκτω, yield, give way. ⁷ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ⁸ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ⁹ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ¹⁰ ἀναστρέφω, return, live. ¹¹ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹² τάχιον, more swiftly. ¹³ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁴ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁵ ποιμὴν, ἐνος, ὁ, shepherd.

καταρτίσαι¹ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι
τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον²
ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε³ τοῦ λόγου τῆς 22
παρακλήσεως: καὶ γὰρ διὰ βραχέων⁴ ἐπέστειλα⁵ ὑμῖν. 23
Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον⁶ ἀπολελυμένον,
μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον⁷ ἔρχεται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας 24
τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.⁸

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

¹ καταρτίζω, mend, fit. ² εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ³ ἀνέχουμαι, endure, bear with. ⁴ βραχύς, short, little. ⁵ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁶ Τιμόθεος, ου, ό, Timothy. ⁷ τάχιον, more swiftly. ⁸ Ἰταλία, ας, ή, Italy.